

Forfatter: Helgesen, Poul

Titel: Udrag fra Undervisning om Luthers Handel (1526)

Citation: Helgesen, Poul: "Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab", i Helgesen, Poul: *Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*, udg. af P. SEVERINSEN , 1932-1948, s. 275. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-helgesen01-shoot-idm140085695235280/facsimile.pdf> (tilgået 11. maj 2021)

Anvendt udgave: *Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*

Luthers Handel

275

och skole kunna stadhga noghot j thet andeligha
regeementet mer än gudz oordh jnehalla,

[200⁵⁻⁶] Men ther thenne Paulus giffuer före at
Christus och apostlaner haffua mykit mera skickat
5 och ordineret än som scriffuit är etc,

[G1b; 202¹³⁻¹⁵] Men ther thenne Paulus Helie
sägher at thet apostlana icke hafua sielffue scriffuit,
haffua theres läriungar scriffuit som och wore helge
martyres, som war Jgnatius och flere sådana,

10 [G2b; 204³⁰⁻³¹] Ytterligare säger Paulus Helie at
oss böör mong stycke troo som icke ståå j scriffenne,
som är ath halla söndaghen helig,

[G3a; 205⁸⁻⁹] Och ther Paulus Helie sägher thet
ey kunna beuisas aff scriftenne at gudz son är eens
15 medh fadheren i guddomen,

[205²¹-207¹³] Ther näst sägher Paulus Helie ath
Luther skal haffua vpwäkt jtt gammalt kietterij VIII
fordömdt for elloffua hundradhe åår, som sägher oss
göra affguderij j thet wij åre gudh j hans helgon,
20 och sägher wij forachte gudh ther medh, och sägher
han medh sitt anhang ath wij sättie större troo til
helghonen än til gudh, Haffua the såå giordt, thå
haffua the farit merkelighe wille, men Christet folk
haffuer thet icke giordt, wij dyrke them icke annars
25 än gudh til loff, Och begiäre wij niwta theres helga
böön och forskyllan som the hadhe, doch aff gudhi
til ath fåå samma nåådhen, Om tröghlare eller stå-
tare haffua noghor järtekn dichtat, som the och j
sanningen giordt haffua, icke åre for then skuld all
30 järtekn falsk, The bespotta helgha mendz tempel,
18*

graffuer, och been, Scriffwar doch Hieronymus ath dieflar skriya och vthdriffuas, Sammaledhis scriffuar Augustinus om sancti Stephani been ath ther skeedde mongh tekn, Och huad görs her meera behoff epter thet såå mongh exempel äre witterlighen 5
Om noghot simpelt folk säter större troo til en helig man än til gudh, icke skulle for then skul helgone dyrkian aflegias vtan lära them rätt dyrka helgonen, Jach troor at then som aff ödmücheet later sich wara owerdig at han skal sielfff gåå for gudz maiestat, 10
och begiärer så en patron som hans begiärlise skal fögha jn for gudh, icke for then skul ath han [G 3 b] haffuer mistroo til gudz barmhertiga godheet, eller troor at noghor är mera miskundelig än gudh sielfff, vtan är miströstigh aff sin owärdigheet, och begiärer 15
for then skul at gudz wen skal gåå hans betzsta, jcke syndar han huarken medh affguderij eller annor wrång dyrkilse, epter thet han icke haffuer tilflyct til honom som til noghon gudh, eller then han hal-
ler så godh eller bätre än gudh, men som gudz wen, 20
Thet är vnderligit, när S. Paulus war her påå jorden, motte iach säya, Paule bidh for mich, men nw mädhhan han är medh gudh måå iach thet icke säya, Thet naggar them sära at man kallar gudz modher
Mariam, himmelrikis drotning, wort lijff, sötma och 25
hop, Och kallar doch S. Paulus the Philippenser både sin glädhe och sin crone, Och the Thessalonicer sitt hopp, glädhi, äro och crono, Wij wete wel at hon är icke wort yppersta hopp, men näst gudh är hon wor yppersta tröst, hopp och tilflyct, jcke at hon 30
kan oss giffua thet oss behöffues, men hon kan forwerffua huad oss nytteligit är, J then mening kalle

Philip. iiii
i. Tessa. vj

Luthers Handel

277

wij henne himmelrikis drotning, for ty hon fødde
himmelrikis konungh, miskundenes moder, for ty
hon baar gudz miskund j sit jomfrueliga lijff, Tw
sætter troo til thin ween, och säger at näst gudh war
5 tw min hielp, och tich blyes kalla then milla moder
Mariam thin hielp och tröst näst gudh ther så offta
affwender oss gudz wrede medh sin böön, Tw kallar
thin bole lijff och hiertekorn, och fructar at gudh
skal tagha til mistyckes at tu ärar hans moder eller
10 helgon, jach weet wel at Luthers tilhang wil harde-
liga ståå påå S. Pauli ordh som säger at thet är en
gudh och en midhlare emellen gudh och menni-
skiona, then menniskian Christus Jesus, For then
skul (säya the) haffue wij ingen annen patron be-
15 hoff, Thet haffuer icke S. Paulus sagdt j then me-
ning at inghen måå bedia for oss vtan Christus, men
han hafuer forskyllat at the böner bliffua nw kraff-
tiga som for än hans son war worden menniskia hade
ingen macht for gudh, skal thet så blotteliga förståås,
20 thå må wij Christet folk icke heller bidia for hwar
annan, huilkit oss doch är budhit, Helias baadh och
hans böñ wart hörd, Apostler och Martyres giorde
sammaledis, [G4a] och wordo hörde, kunde the så-
dana göra när the wore her, hui skulle nw theres
25 mwn wara tillycht mädhen the haffua begynnad reg-
nera medh gudh? Äär thet så at the ropa hemd off-
uer them som theres blodh vtgute, wtan twiffuel thå
haffua the jcke heller forglömdt them som haffua
theres åminnelse her påå jorden, Tesse äre Pauli
30 Helie ordh kortelige begripen.